

Forord

Denne boken er et produkt av en lang prosess. Røttene går tilbake til da Det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo i 2003 bestemte seg for å integrere kjønnsperspektiver i masterstudiet i rettsvitenskap. Senere evalueringer igangsatt av fakultetets likestillings- og mangfoldsutvalg fant imidlertid at arbeidet gikk langsomt. I 2018 besluttet Programrådet for master i rettsvitenskap, under ledelse av daværende studiedekan Erling Hjelmeng, å nedsette en arbeidsgruppe som ressurs for de ansvarlige faglærerne og fakultetet. Undervisning, læringskrav og litteratur ble kartlagt, og informasjon om dette ble samlet på en nettside: <https://www.jus.uio.no/om/kjonnsperspektiver/>

Under arbeidsgruppens kartlegging var det ett spørsmål som stadig dukket opp i kontakten med faglærerne: Hva skal studentene lese for å forstå hvordan kjønnsperspektiv kan bidra til bedre juss? Fakultetet besluttet at det skulle utarbeides en antologi med bidrag som tok opp ulike aspekter ved forholdet mellom juss og kjønn i fag som inngår i masterstudiet. Denne boken er resultatet.

Boken har blitt til gjennom samarbeid og diskusjoner på tvers av fagrensene og enheter på fakultetet. I prosessen har det blitt tydelig hvordan kjønnsperspektiv kan anlegges på ulike måter, og de ulike forfatterne stemmer er i stor grad beholdt i deres kapitler. Som redaktører vil vi varmt takke alle forfatterne for deres vilje til å gå nye veier. Eksisterende forskning har blitt omskrevet for å passe for nye lesergrupper, nye temaer er tatt opp, og kjente spørsmål har blitt utforsket på nye måter.

Underveis i arbeidet har mange bidratt. Som vanlig er i academia, har en rekke anonyme fagfeller lest og kommentert kapittelutkast underveis. Videre var det viktig for redaksjonen at boken skal fungere for studenter – og dette ledet oss til å prøve noe nytt: I tillegg til de vitenskapelige fagfellene, bidro også en gruppe studenter som lesere. Sveinung Hartveit, Eirik Haugen, Maria Hindahl, Johannes Klemp, Geyka Solange Garcia

Mayuri, Christine Victoria Aas Myklebost og Mira Sofie Stokke ga kloke blikk og konstruktiv kritikk fra studentperspektiv. Kristin Steen Slåttå var sekretær for arbeidsgruppen i 2018, og som administrativ leder i CELL sørget hun for å få på plass ordningen med studentlesere – alltid med oversikt, kompetanse og entusiasme. Vitenskapelig assistent Shahin Fashkhami gikk gjennom alle kapitlene for å samordne stil og orden, og fanget opp «trykkleifer» underveis. To av kapitlene ble først skrevet på andre språk: Alfatekst oversatte Jukka Mähonens kapittel fra engelsk til norsk, og Elisabeth Haukeland oversatte Eva-Maria Svenssons kapittel fra svensk til norsk. Fakultetets ledelse og Likestillings- og mangfoldsutvalget har gitt prosjektet økonomisk støtte, og dermed også gjort det mulig å la boken være gratis tilgjengelig for alle i digital versjon.

Tusen takk til dere alle.

Også internasjonalt har det vært mye oppmerksomhet om at kvinne- og kjønnsperspektiver skal tas inn i forskning og utdanning – ikke bare som separate felt, men som en integrert del av alle fagområder. Da den norske staten sendte sin tiende statsrapport til FNs kvinnediskrimineringskomité i 2021, CEDAW/C/NOR/10, ble rapporten innledet slik:

A strong professional community in women's law and anti-discrimination law has been built at the University of Oslo, among other institutions. The Faculty of Law at the University of Oslo has a dedicated unit for women's law, child law, and gender equality and anti-discrimination law. Other universities also have expertise in women's law at their law faculties. The Faculty of Law at the University of Oslo has worked actively to incorporate the female and gender perspective into its law programme. In 2018, it conducted a survey of lecturers on the programme on the question of how the female and gender perspective is incorporated into the different subjects.

Hvert av kapitlene i denne boken bidrar til å integrere kjønnsperspektiver på sitt felt. Sett samlet kaster de også lys over ideen om hva «kjønnsperspektiv» kan være: Det finnes ikke en enhetlig mal, men kjønnsperspektiv kan anlegges på en rekke ulike måter, med utgangspunkt i ulike faktiske, rettslige og teoretiske spørsmål. Slik synliggjøres et mangfold av forbindelser mellom retten (bredt forstått) og kjønnete sider ved samfunnet som retten virker i.

Vi i redaksjonen håper at boken kan gi studenter og andre interesserte økt forståelse av forholdet mellom kjønn og rett på ulike rettsområder. Forhåpentligvis kan de ulike bidragene også gi grunnlag for nysgjerrighet, slik at boken kan tjene som springbrett for diskusjoner og som inspirasjon til videre utforskning av retten fra stadig flere perspektiver.

God lesning!

Redaksjonskomiteen

